І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City N.J. 07303 (201) 434-0237, 434-0807; УНСоюзу: 435-8740; Тел. з Ню Йорку: (212) BArcly 7-4125; УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ГРУДНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 13, 1972 No. 229. VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Вівторок, 12 грудня 1972

КЕРІВНИК ТРАНСПОРТУ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ Віллім Ронен повідомив, що є дуже мало надії на припинення страйку залізничників на Лонг Айленді, бо немає змоги задовольнити вимоги 5 000 службовців і робітників. Понад 100 000 жителів Лонг Айленду вже другий тиждень добираються з допомогою автобусів, приватних авт тощо до Ню Йорку на працю і з праці.

В УПРАВЛІННІ ВЕЛИКОГО МІСТА ЧИКАҐО, ІЛЛ., сталися зміни вперше за 18 останніх років, відколи містом керує „демократична машина", на чолі з посадником Ричардом Дейлі. Цього року стейтовим суддею повіту Кук, де постійно мав великі впливи Р. Дейлі, вибрано не демократа, а республіканця Бернарда Кері. Ричардові Дейлі вже 70 років.

У СТОКГОЛЬМІ ВІДБУЛАСЯ в минулу неділю 10 грудня урочиста роздача нагород лавреатам Нобелівської нагороди. Наступник престолу Карль Ґустав передав усім 11-ом лавреатам, у тому числі вісьмом американцям, двом англійцям і одному німцеві, золоті медалі й чеки по 100.000 дол. „Героєм" на тій церемонії був американський фізик, 64-річний Джон Бардін з Іллинойського університету, який вперше в історії Нобелівських нагород отримав вдруге у своєму житті таку нагороду. Перший раз дістав її у 1956 році. Шведський король Ґустав УІ Адольф не міг особисто прибути: він має 90 років і нездужає.

СОВЄТИ ПЕРЕВЕЛИ два нові засекречені ядрові вибухи. Шведський Сейсмологічний Інститут в Упсалі перехопив два дуже сильні вибухи, які сталися в Семіпалатинському обширі на Сибіру.

НА СОВЄТСЬКО - КИТАЙСЬКОМУ ПРИКОРДОННІ СТАЛИСЯ знову зудари. Ближчих потребиць нема, але преса пише про 5 совєтських вояків, що їх убили або китайські вояки, або китайські бандити, які діють у тому обширі й загортають череди овець з совєтської сторони. На загострення совєтсько - китайських відносин вказує різка протикитайська промова, яку Леонід Брежнєв виголосив 29 листопада ц. р. під час своїх відвідин у Будапешті.

В ІЗРАЇЛІ АРЕШТУВАЛИ 21 особу у зв'язку з виявленням розгалуженого сирійського шпигунства. Арештовані — члени нечисленного так званого „Червоного фронту", що постав з колишніх жидівських троцькістів. Чотирьом арештованим комуністам закинули ведення шпигунської роботи в користь Сирії, за вказівками, що їх вони діставали з Дамаску.

ФІЛІППІНСЬКА ПОЛІЦІЯ ІДЕНТИФІКУВАЛА вбитого в минулому тижні атентатника., який поранив ножем дружину президента Філіппін Фердинанда Маркоса під час церемонії відзначування осіб, заслужених у прикрашуванні міст. Тим атентатником був 27-літній інженер геодезії Карліто Лімаліґ. Припускають, що він мав на цілі вбити президента Маркоса, а коли не побачив його, тільки його дружину, то кинувся на неї.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 12,620.50
Досі зібрано разом	$1,526,207.50
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 273,792.50

Більші пожертви зложили: по $1,000.00: д-р Татяна і д-р Омелян Антонович,, Вашинґтон, Д. К.; Олена й інж. Володимир Шиприкевич (в світлу пам'ять родичів: о. Петра й Катерини Шиприкевичів та проф. Івана — члена НТШ у Львові — й Теклі Боднар), Філядельфія. Аркадія і д-р Володимир Петришин, Ню Бронсвік, Н. Дж. — $850.00. По $500.00: д-р Віталій Богданів, Асторія, Н. И.; Жіноча Секція Об'єднання Українців Вашинґтону, Д. К., Микола Рудницький, Кемден, Н. Дж. Відділ УККА в Кемден, Н. Дж. — $300.00. Замість квітів на могилу сл. п. Михайла Попеля 19 приятелів Покійного і 2 організації в Ню Бронсвік, Н. Дж. зложили $250.00. Д-р Ярослав й Ірена Остапюк, Гартфорд — $200.00.

По сто долярів зложили такі громадяни і організації Клівленду та околиць з нагоди стотолярового бенкету (продовження списка): Мирослав Баслядинський, Галина і Степан Балій, Володимир Баран, Ева й Андрій Вайко, Неля і Сергій Винарські, Ілько Войтина, Теодор Глуховецький, Михайло Дідич, Ярослав Дмитрів, Марія і Василь Дорощук, Лідія й Олекса Дубчак, Стефанія й Іван Зварун, Юлія і Василь Зусь, Евгенія і д-р Володимир Іванович, Катерина і Володимир Карпяк, Анатолій Кокодиняк, Любомира й інж. Евстахій Кравчук, Анна і Ярослав Кравчук, Василь Криса, Григорій Лішнянський, Надія й Дмитро Міґелич, д-р Мирослав Орловський, Віра й Євген Палка, Іван Пецьо, Ярослава й Микола Піхурко, Степан Піхурко, Микола Поглід, Григорій Турчик, Марiянна й Іван Федєрак, Іван Стадник, Олександер Стовба, Ольга й Микола Суходольські, Станиця кол. Вояків УНА, 81-ий Відділ УНПомочі, Відділ Українського Лікарського Т-ва Північної Америки в Огайо, 336-ий Відділ УНСоюзу — Т-во „Сокола", Володимир Хома, Катерина і мґр Тарас Шмаґала і Роман Юськів. З Вашинґтону, Д. К. по $100.00 зложили: Ярослав Вігун, Олександер Воронін, Ала Кулик, Петро Оришкевич. З Гартфорду по $100.00 зложили: Теодор Боднар, Євген Борейко, Мирон Зелез, Микола Зен, Анна й Іван Табель. З Кемдену, Н. Дж. по $100.00 зложили: Іван і Оксана Бодревич, Микола Пимчук, Сестрицтво при Українській Католицькій Церкві, Марія і Михайло Хатирка. З Філядельфії по $100.00 зложили: п-во Гура, М. і В. Дуцилович, Олена і Еміль Каратницькі, Михайло Петришин, Олександер Турчин. По $100.00 з інших місцевостей зложили: Теодор Байко, Петро Вітюк, Богдан Котис, Дарія і Василь Оріховські, Віра й Іван Биковин, Стефанія Нагірна, Наталія й Роман Загайкевич, Софія й Іван Ориняк, Євген Кочкодан і д-р Мирослав Полотнянка.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

ПРИЧАЛИВШИ УСПІШНО НА МІСЯЦЬ, АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО-17" ПРОВЕЛИ ПЕРШУ ДОСЛІДНУ ЕКСКУРСІЮ В ОДНІЙ ІЗ ЙОГО ДОЛИН

Гюстон.— Закінчивши свої полети в орбіті Місяця, астронавти Сернан і Шмітт із залоги „Аполло-17" причалили успішно із своїм „Челленджером" на поверхню Місяця згідно із визначеним пляном в понеділок 11 грудня о год. 2.55 східнього стандартного часу по полудні. Відбулося причалення в одній із місячних долин із багатьма малими кратерами, на південний схід від Моря Спокою і між двома високими горами — однією на 5 000 стіп на півночі і другою на 7 000 стіп на півдні із розсипами скель у її підніжжя. О год. 7.05 вечора того ж дня капітан Сернан вийшов із „Челленджера" на поверхню Місяця, заявляючи при цьому, що перший свій крок із „Аполло-17" він присвячує усім тим, які причинилися до його здійснення. Кілька хвилин після Сернана вийшов на поверхню Місяця геолог д-р Шмітт, цивільний учасник експедиції. Вийшовши, астронавти повиносили з їхньої модулі привезені ними знаряддя і, змонтувавши з частин місячний веґікул, почали свою першу семигодинну екскурсію по місячній поверхні. У програмі їхнього 75-годинного перебування на Місяці астронавти мають провести ряд призначених їм завдань, для здійснення яких вони привезли із собою найрізнородніші знаряддя. З допомогою цих знарядь, вже після їх заінсталювання і згодом після відлету астронавтів на Землю мають відбуватися вимірювання „пульсу" Місяця, його температури, досліджування його середини та багато інших експериментів, включно із вивченням ґравітації на Місяці. Деякі з привезених знарядь є цілком новими і не вживаними під час дотеперішніх експедицій на Місяць. Командна кабіна „Аполло-17", що її визначено назвою „Америка", роз'єднавшись із „Челленджером", кружляє з астронавтом комодором Івенсом в орбіті Місяця, досліджуючи його атмосферу і картографуючи з допомогою спеціяльних фотоапаратів місячну поверхню з різних сторін.

Джордж Буш призначений на голову Крайового Комітету Республіканської партії

Вашинґтон. — У зв'язку з відходом сенатора Роберта Дж. Доле з посту голови Крайового комітету Республіканської партії обрано на його місце дотеперішнього амбасадора ЗСА в ОН, Джорджа Буша. Поголоски про уступлення Роберта Доле кружляли від довшого часу з уваги на те, що в останніх виборах до Конгресу та на губернаторів Республіканська партія не здобула сподіваної перемоги. Амбасадор Буш заявив, що хоч йому і жалко покидати дотеперішній пост при ОН, то все таки він радий, що могтиме поновно включитися в політичне життя у Вашинґтоні. Як відомо, Дж. Буш був обраний в 1966 та 1968 рр. на конґресмена. На бажання президента Ніксона він кандидував до сенату в 1970 р., але програв у виборах. Президент Ніксон одночасно назначив Деніела Патріка Мойнігена, відомого соціолога і кол. дорадника при Білому Домі, амбасадором до Індії.

Відбулися наради Науково-дослідної Комісії СКВОР

Ірвінґтон, Н.Дж. — В понеділок 11 грудня тут відбулася з ініціятиви Науково-дослідної комісії Світової Координаційно-Виховної Ради (СКВОР) нарада, на якій обмірковано та схвалено плян діяльности комісії на 1973-74 роки. Згідно з наміченим пляном під кінець січня 1973 року в рямках пленарної сесії Секретаріяту СКВУ в Торонто буде влаштована сесія, присвячена виховним проблемам з панелем молоді. На тему „Ідеалізм і прагматизм у виховній ситемі" говоритиме голова комісії професор д-р І. Головінський. В молодечому панелі братимуть участь представники окремих молодечих організацій. На 19 і 20 травня 1973 року запляновано в Ню Йорку конференція, на якій будуть обговорені окремі аспекти національної ідентичности та її збереження. У програмі конференції буде уточнення проблеми виховного ідеалу, а також визначення засад нашої виховної системи у контексті виховної праці в родинному середовищі, в школі та організаціях. Висновки цієї конференції будуть передані для розгляду та схвалення найближчого конґресу СКВОР. На 1974 рік запляновано наукова конференція для виховних та освітніх справ в Гарвардському центрі українознавства. На нараді в Ірвінґтоні були також обмірковані і вирішені питання, зв'язані з публікацією виховних матеріялів. Участь в нараді взяли: д-р І. Головінський, д-р Т. Самотулка, проф. І. Зелик, мґр Я. Рак та д-р М. Сосновський.

Д-р М. Сосновський виступав з доповіддю в Нюарку-Ірвінґтоні

Нюарк. — Заходами Відділу ООЧСУ в Нюарку-Ірвінґтоні, тут у неділю 10-го грудня о год. 5:30 вечора в Українському Народному Домі відбулася доповідь д-ра М. Сосновського на тему: „Визвольна політика в добу мирної коекзистенції". Доповідач проаналізував аспекти визвольної політики, протиставляючи її пропонованій деякими українськими політичними середовищами концепції т. зв. реальної політики. Більше уваги доповідач присвятив конкретним питанням українського політичного життя, зокрема таким, як проблема організації і консолідації українських сил, оформлення загальнонаціонального політичного центру тощо, вказуючи, що таким центром повинна б бути відповідно реорганізована УНРада з її Виконним Органом. Голова Відділу ООЧСУ, інж. Р. Богатюк проводив дискусією, яка розвинулася після доповіді. Дискутанти, зокрема і головно заторкали проблему, який саме конкретно політичний центр повинен сьогодні провадити життям еміґрації в зреалізуванні цілей і праці визвольної політики, а також наше відношення до подій на Україні.

ЩЕ ПРО ПРЕЗИДІЮ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УККА

У звідомленні з нарад Політичної Ради УККА з 9-го грудня ц. р., подано помилково, що пані Осипа Грабовенська обрана на секретаря Політичної Ради. Насправді, вона обрана на другого заступника голови, а секретарем Політичної Ради, поруч інж. І. Шабельського, став інж. Євген Іваніків.

У Парижі продовжуються наради ЗСА з комуністами про мир у В'єтнамі

Париж. — Асистент президента Ніксона Генрі Кісінджер знову стрінувся в минулий понеділок 11 грудня з представниками Північного В'єтнаму й конферував з ними впродовж 4-ох годин, після чого повідомлено, що на наступний день, вівторок 12 грудня призначено аж три окремі наради з комуністами: голова американської делеґації на звичайній Паризькій конференції про В'єтнам Віллям Портер і заступник асистента державного секретаря для азійських справ Віллям Сулліван будуть репрезентантами Америки на одній з тих зустрічей з комуністами, — а чотири співробітники Кіссінджера, які в різні часи їздили з ним до Південного В'єтнаму, — Джон Неґропонте, Пітер Родмен, Вінстон Лорд і Дейвід Енґель, — будуть на другій нараді так званих „техніків". Ті дві наради мали відбутися у вівторок 12 грудня перед полуднем, а після полудня мала відбутися так мовити пленарна сесія Кіссінджера з його дорадниками разом з Ле Дуком То, Хуаном Туї і їхніми прибічниками. Ця незвична метушливість спонукала дипломатичних обсерваторів у Парижі і закордонних кореспондентів до здогаду, що йдеться про закінчування переговорів про перемир'я і мир у В'єтнамі. Водночас, 11 грудня ц. р. у столиці Південного В'єтнаму Сайґоні тамошній президент Нґуєн Ван Тіє виголосив в парляменті близько одногодинну промову, в якій знову таврував первісний текст американсько-комуністичного договору про перемир'я у В'єтнамі, як незадовільний і загрозливий для волі і безпеки Південного В'єтнаму. З свого боку Нґуєн Ван Тіє запропонував, щоб перед Різдвяними святами проголосити перемир'я на обмежений час, найменше до 1 січня. Він заповів, що готов звільнити спершу комуністів, 1,015 ранених, воєнних полонених з Північного В'єтнаму й неназване число здорових полонених в заміну за звільнення Північним В'єтнамом американських полонених. У Південному В'єтнамі знаходиться коло 35.000 північно-в'єтнамських полонених, але Північний В'єтнам ніколи не виявляв великого зацікавлення у звільнені їх. Нґуєн Ван Тіє заявив, що під час перемир'я п винні вестися переговори між його урядом та В'єтконґом про повне замирення.

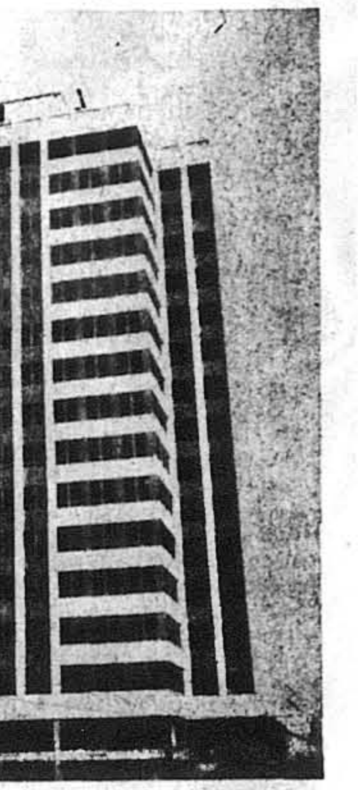
Об'єднані Нації не хочуть рішучих заходів проти міжнародного тероризму

Об'єднані Нації. — Правнича Комісія Генеральної Асамблеї прийняла 11 грудня ц. р. 76 голосами проти 34-ох, при 16ох, що стримались, резолюцію, як встановляє 40-членну Комісію „для студій способів, як різні членські держави ОН поборюють тероризм" і „доручає" членським державам прийняти проти тероризму „відповідні заходи" згідно з існуючими в їх краях законами. Але та резолюція навіть не засуджує і не таврує міжнародного тероризму, зате пов'язує його із правом на самовизначення народів. Ту резолюцію спонзорували Альжир та інші азійсько-африканські країни, всупереч становищу Америки, Британії й інших західніх держав, які наполягали, щоб Об'єднані Нації рішуче засудили тероризм і схвалили міжнародні санкції проти тих держав, які сприяють терористам. Дві інші зголошені резолюції — американська й друга, якій спонзорували Італія, Австрія, Канада і Британія — навіть не були голосовані після того, як перейшла ота альжирська резолюція. В колах ОН вважають, що схвалення резолюції Альжиру й інших арабських країн є прогрою Америки й західних держав, що стояли на становищі потреби міжнародного поборювання таких актів терору, як наскок на ізраїльських олімпійців у Мюнхені, повітряне піратство та вбивство 26 осіб японськими терористами на летовищі в Тль Авіві.

Авраам Шіфрін інформував пресу про ситуацію в СССР

Ню Йорк. — При нагоді свого перебування в Ню Йорку жидівський діяч Авраам Шіфрін, недавній в'язень совєтських концтаборів, зустрівся з представниками преси та радіо, щоб поінформувати про найновіші події в СССР у зв'язку з посиленими репресивними заходами режиму проти дисидентів. „Я мав нагоду розмовляти перед кількома днями з представниками дисидентського руху в Москві", — говорив Шіфрін. — „Мені мої співрозмовці сказали, що вони є закладниками в руках вбивників і просили допомоги". В СССР, говорив Шіфрін, розгортається нова і дуже небезпечна хвиля репресій. КҐБ стосує інші методи, головно, щоб залякати загал населення. Сьогодні в СССР відбуваються відкриті арешти. Поліційні аґенти роблять обшуки днем, щоб можливо найбільше число людей це бачило. Так само днем відбуваються арешти і то не тільки по домах, а на місцях праці запідозрених. Інша форма боротьби з дисидентами — це провокація з метою знайти причину для арешту за кримінальний, а не політичний вчинок. Поліційні аґенти провокують відомого дисидента на вулиці, втягаючи його в сутичку і арештуючи відтак „за порушення громадського порядку", або підкидають різні предмети до мешкань, щоб потім оформити обвинувачення у крадежі тощо. На думку Шіфріна, необхідною є масова протестаційна акція на Заході, щоб спонукати західню публічну опінію та західні уряди до протестів, бо цього дуже бояться совєтські чинники. Найбільшого удару для дисидентського руху в СССР, говорив Шіфрін, завдала поїздка до СССР президента Ніксона, бо це впевнило совєтський режим, що він може безкарно розправитися з опозицією. У свою чергу, ця поїздка і далекойдуче зближення між СССР та ЗСА підірвало стійкість багатьох дисидентів, які втратили надію на будь-яку моральну допомогу від вільного світу. А. Шіфрін давав вичерпні відповіді на численні запити присутніх журналістів. Пресова конференція була зорганізована з ініціятиви ООЧСУ під патронатом УККА. В часі свого перебування в Ню Йорку А. Шіфрін виступав на протестаційному вічу, зорганізованому ОУВФ, а також на демонстрації під будинком ОН, яку організував міжнаціональний комітет зі співучастю українців в неділю 10 грудня.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ ТА КУЛЬТУРНО-ВИДАВНИЧІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ РОЗГЛЯДУ І РІШЕНЬ НА ЧЕРГОВИХ НАРАДАХ ЕКЗЕКУТИВИ УНС

Так виглядає тепер західній бік могутньої структури 15-поверхового хмаросягу УНСоюзу над Гудсоном. На фото видно вже також рами вікон, при чому у вікнах чотирьох поверхів уже заложено також скло.

Джерзі Сити. — Зусилля, щоб успішно завершити цьорічну організаційну кампанію, фінансові проблеми, включно із фінансуванням завершуваної поступово будови 15-поверхового хмаросягу для нових приміщень та культурно-видавничі й інші справи були предметом чергових цілоденних нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, що відбулися тут в приміщеннях його головної канцелярії в понеділок, 11-го грудня. Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір і в них, разом з ним, взяли участь усі інші головні екзекутивні урядовці: заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, який недавно повернувся з участи в нарадах НАТО в Бонні в Німеччині як член канадської парляментарної делеґації, заступниця головного предсідника пані Марія Душник заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир мґр Уляна Дячук та ред. Антін Драган.

Страйк сповільнює будову хмаросягу УНСоюзу

На початку нарад, після схвалення їх порядку та обговорення справи їх протоколування і публікації протоколів, запрошений на наради головний архітект 15-поверхового хмаросягу для нових приміщень УНСоюзу і „Свободи" інж. Юліян Ястремський поінформував про теперішній стан будови хмаросягу та перспективи її остаточного завершення. Інж. Ю. Ястремський ствердив що яких 75 відсотків усіх робіт при будові вже виконано, залізобетонова структура вже готова як і заавансовані праці при внутрішніх інсталяціях світла та каналізації, продовжується вже закладання вікон, але тим не менше остаточне завершення будівлі та передача її до вжитку, передбачена в пляні на лютий 1973-го року, тепер знову на два-три місяці припізниться з уваги на страйк працівників продукції та інсталяції ліфтів (елевейторів), який триває вже півроку та може ще продовжитись. Цим страйком — говорив інж. Ю. Ястремський — охоплені, разом з хмаросягом УНС, також численні інші будови в районі на загальну суму понад сім більйонів долярів.

Того ж дня раніше члени Головного Екзекутивного Комітету відвідали нову могутню будівлю хмаросягу УНС над Гудсоном, знайомлючись на місці із працями при її завершуванні, які продовжуються. Після вияснень інж. Ю. Ястремського, які включали також інформації про зв'язані з будовою кошти, приступлено до звітування, що його традиційно започаткувала мґр Уляна Дячук, головний касир.

Звіт мґр Уляни Дячук

Звітуючи за керований нею фінансовий відділ УНСоюзу, мґр Уляна Дячук ствердила, що майно УНСоюзу за десять місяців цього року збільшилося на $879,-380.49 і з кінцем жовтня ц. р. виносило $37,480,016.70. Ці фонди інвестовані: в бондах $ 25.445,803.49, у вартісних паперах $520,925.11, в гіпотечних позичках $6.543.-423.18, в реальностях $706,-922.75, у друкарських та електронічних машинах $26.879.67, в позичці корпорації УНСоюзу, яку створено для будови нових приміщень $3.281.413.00 та в готівці на біжучі видатки є $417.382.25. В дальшому мґр Уляна Дячук говорила у своєму звіті про нові інвестиції в бондах та гіпотечних позичках, які схвалено, про деякі залеглості в сплаті гіпотек та в розрахунках кількох Відділів із зібраних членських вкладок, рекомендуючи відповідні заходи для наладнання цих справ. На закінчення свого звіту пані Дячук поінформувала, що крім $14.300.00, що їх призначив УНС на допомогу поводянам в районах Вілкс Бері та Елмайри зі своєї каси, вплинуло ще додатково із пожертв членів УНС, їх Відділів та громадян $4.565.-18 і запропонувала, щоб цю суму виплатити на додаткову допомогу поводянам, що і схвалено.

Звіт д-ра Ярослава Падоха

Головний секретар д-р Ярослав Падох звітував за керований ним організаційний відділ УНСоюзу, ствердивши на початку, що за одинадцять місяців цього року зорганізовано до УНСоюзу 3,692 нові члени, що є на 223 члени більше, ніж їх зорга-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Можливості нашої політики

Минулої суботи 9-го грудня ц. р. відбулися в Ню Йорку цілоденні наради Екзекутиви й Політичної Ради Українського Конгресового Комітету в тому новому й побільшеному персональному складі, як їх обрав недавній XI Конґрес Українців Америки. Наради були ділові, впорядковані, з конструктивними цілями на увазі і з доброю волею учасників. Очевидно, все відбувалося під кутом тієї нашої найвищої мети й тієї найбільшої журби, якою є відновлення суверенної державности в Україні. У голосах доповідачів і дискутантів червоною ниткою тяглося переконання, що неможливо додати будь-якої цеголки до відбудови української державности — без єдности в українському вільному світі. І це був найбільш позитивний момент цих минулотижневих нарад української політичної верхівки в Америці. Коли у плянуванні діяльности УККА на найближчий час говорилося про участь українців у святкуванні 220-річчя Американської Революції, про потрібну протидію брехням щодо „50-річчя Совєтського Союзу" чи про конечність ревізії українських шкільних підручників, то це був реалістичний підхід до цілей, міряних за практичними можливостями здійснення, а не за гарними, але нездійсненними бажаннями.

На жаль, не бракувало й таких моментів на тих нарадах, які вказували, що не всі окремі громадяни та навіть зорганізовані групи зрозуміли, що в теперішній міжнародній деконьюнктурі нема великого місця для української „великої політики". Не всі зрозуміли, що не слід надто поквапно підходити з оцінкою закордонної політики американської чи іншої великодержави, коли не відомими є факти, які лягли в основу тієї політики. Ми були завжди дуже нетерпеливі і завжди прагнули бачити корисні для української визвольної справи наслідки — зараз, негайно. Уярмлення України триває понад півсторіччя, і треба навчитися терпеливости. Найбільшою допомогою Україні буде сила української вільної громади, буде збереження чистоти державницької ідеї, буде збудження і скріплення національної гордости в рядах і батьків і дітей серед чужомовного моря.

Наради керівних чинників УККА дали притоку до різних рефлексій. Між ними: треба дати проводові УККА матеріяльну можливість здійснювати бодай необхідний мінімум гарних плянів і задумів. До можливостей української політики у цей некорисний для нас час належить власне дійсна, а не словесна підтримка нашої громадсько-політичної верхівки та дійсна зорганізована співпраця на її терені.

Посилити оборонну акцію

Наприкінці грудня 1971 р. ЦК КПСС схвалив постанову про репресивні заходи проти дисидентів з метою припинити появу самвидавної літеартури в „республіках" СССР, зокрема в РСФСР та в Україні. Слідом за цією постановою совєтські поліційні чинники почали систематичну акцію проти дисидентського руху, арештуючи цілий ряд його видатних представників. Багато з них совєтські суди вже засудили на довголітнє ув'язнення. На Україні арештовано понад сто дисидентів, серед яких є такі відомі діячі, як В. Чорновіл, Є. Сверстюк, І. Калинець, Ю. Шухевич.

Є очевидним, що для руху спротиву в СССР настали критичні часи, і треба рахуватися з тим, що під тиском совєтської поліційної машини може прийти до серйозного послаблення, а може й переходового заломання цілого руху. Справу дуже погіршує той факт, що репресивні заходи совєтського режиму не знаходять ніякого офіційного засудження збоку урядів т. зв. вільного світу. Мало того, якраз ці уряди, зокрема уряд ЗСА, допомагають Совєтському Союзові в його важкій економічній ситуації, рятуючи совєтський режим від катастрофи і закриваючи очі на те, що той режим топче основні права своїх громадян.

Найновіші події в СССР і жорстока розправа з дисидентами є брутальним порушенням Загальної Декларації Прав Людини, постанов якої повинні дотримуватися і в СССР і на Заході, але і тут і там цих постанов ніхто поважно не приймає, коли в гру входить безпосередній інтерес і коли перед підприємцями Заходу розгортається рожева картина зисків з торгівлі з СССР.

Не зважаючи на такий трагічний стан, треба якнайактивніше продовжувати наші акції в обороні наших братів в Україні. Не повинно бути нікого, хто не прилучився б до голосу всенародного протесту, до заходів з'єднати опінію світу для такої оборонної акції. Тому треба вітати заходи кол. прем'єр-міністра Канади Джона Діфенбейкера в обороні переслідуваних в СССР і підтримати якнайактивніше заходи очолюваного ним Міжнародного Комітету Оборони Прав Людини, а також заходи Комісії Прав Людини Світового Конґресу Вільних Українців.

В. С-ко

РАСОВА НЕНАВИСТЬ

Останнім часом в американській пресі щораз частіше з'являються вістки про зудари на расовому ґрунті в школах, на вулицях, навіть, як це було недавно, на одному з найбільших кораблів військової фльоти. З такого роду випадків можна для прикладу згадати вуличну бійку на Окінаві поміж білими і чорними американськими вояками, в якій взяло участь до 500 вояків, масову бійку поміж білими й чорними учнями в Гейтсвіллі, Меріленд, внаслідок якої школу на кілька днів закрито. Занепокоєння поліції викликає також раптовий зріст злочинности в результаті зростання числа вуличних ґенґів, учасники яких мурини - підлітки не приховують своєї ненависти до білих. За останні місяці зареєстровано три тисячі расових інцидентів.

Традиційний білий расизм зударяється з новим чорним націоналізмом, загрожуючи стабільності американського суспільства. В сотнях коледжів і гайскулів чорні відсеперовуються від білих, а у війську цей сепаратизм набирає такого розмаху, міжрасова ворожнеча так швидко зростає, що в Пентаґоні це явище трактують уже як загрозу для національної безпеки. Деякі соціологи приходять навіть до сумного висновку, що давня мрія американців про інтеґрацію остаточно вмерла.

Карл Т. Рован, директор Інформаційної Служби в уряді президента Кеннеді, а тепер один із редакторів „Рідерс Дайджесту", у листопадовому числі цього журналу, в статті „Зріст чорного сепаратизму — національна трагедія" пише, що вияви білого расизму — річ не нова, новою є реакція чорних на ці вияви. Наприклад, чорні студентки Кларк університету в Воркестері, Массачузетс, створили в кемпусі того університету „чорний чотирикутник", до якого не впускають білих студенток. Відносини між чорними і білими студентками докраю напружені.

Афро - американські ліґи спонтанно виникають по всіх більших містах ЗСА, щоб поборювати, як заявляють їх чорні речники, антимуринський естаблішмент. По університетських кемпусах стихійно виникають муринські юнії. Чорні вояки вимагають окремих бараків, окремих касіно, клюбів. Вони заявляють: „Білі (віті) не хочуть нас, і ми не хочемо мати нічого спільного з білими". Одним словом, мурини прагнуть іти своїм власним шляхом — політичним, економічним, освітнім, культурним, соціяльним.

Цей новий чорний сепаратизм, — пише Карл Т. Рован, — чисто чуттєвий і в основі своїй абсурдний. Він постав на суперечностях, зродився з гордости, непевности, самотности і психології юрби, з нового почуття сили і нового почуття імпотенції. Це — трагічне свідчення, що мурини в Америці мають лише примарні цілі і не мають реальної надії їх осягнути.

Причиною, чому чорні мають тенденцію „самовиключитись", на думку К. Рована, є глибоке розчарування. Після століть дискримінації постанови Конґресу і Найвищого Суду з 1950-их і 1960-их років принесли їм обіцянки рівного трактування в справді інтеґрованому суспільстві. Потім мрії чорних розвіялись, залишивши 10 відс. їх (білих — 5 відс.) безробітними, сотні тисяч на „велфарі", одного з трьох у злиднях, і навіть „нормальна" муринська родина має лише 60 відс. прибутків „нормальної" білої родини.

Молоді мурини, що відбувають військову службу, заявляють, що за різного роду порушення дисципліни карають їх у війську частіше й гостріше, як білих; що військова система в ЗСА расистська; що жадний мурин не може стати сержантом, не кажучи вже про генеральську ранґу, якщо не є він „дядьком Томом", тобто покірливим рабом білих.

У Пентаґоні стверджують, що тоді як чорні становлять 14.8 відс. військового персоналу, в командному складі є їх лише 3.8 відс. І така ситуація не поліпшується почасти тому, що освічені мурини воліють цивільну працю, як військову кар'єру.

Расова поляризація в кемпусах виявляється ще яскравіше, як у війську. До коледжів вступає безпрецедентно велике число муринів з усіх прошарків суспільства: 680.000 у 1971 р: на 200 відс. більше, як десять років перед тим.

Але мурини в кемпусах обтяжені комплексом страху. Це ж бо не проста річ з охоронних мурів ґетто відразу перейти у широкий світ, в ситуацію повсякденної конкуренції з білими, пересічний рівень інтеліґентности яких значно вищий. Тому мурини вимагають запровадження студій африканської культури і історії муринів. А тим часом найбільше, чого вони потребують — це вміння добре читати й писати.

Мурин - студент також мусить раз-у-раз оглядатись на своїх чорних колеґ, щоб не приліпили вони йому назвиська „дядько Том". І тому мурин - студент із середньої кляси, який мешкав у фешенебельному районі і мав білих приятелів, боїться в коледжі далі приятелювати з білими, щоб не наразити себе на гнів своїх чорних колеґ.

У рідко - котрому коледжі адміністратор погодиться з тим, що самосеґреґація служить інтересам визвольного руху муринів. Сепаратизм муринів, — заявляє К. Рован, — є ескапізм, втеча від дійсности.

Трапляються серед муринів і такі особи, які проповідують сепаратизм з персональних спонук, з корисливих міркувань або з бажання перебрати в свої руки контролю над місцевою муринською громадою. Вони не хочуть знати того, що успіх 95 відс. муринів у коледжах може бути осягнений не завдяки сепаратизмові, а лише внаслідок змагання-конкуренції з білими студентами.

Що ж мусимо ми робити, — запитує К. Рован, — щоб покінчити з расовою поляризацією, яка отруює життя в Америці? І дає кілька порад:

(Закінчення на стор. 3-ій)

Омелян Пріцак

ІПАТСЬКИЙ ЛІТОПИС ТА ЙОГО РОЛЯ У РЕСТАВРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

(2)

IУ

Уже філологи минулого століття доказали, що оригіналом Краківського списку був т. зв. „Поґодінський" список, який зберігся неповно. Там між іншим бракує початку і кінця. Для нас була б надзвичайно важливою приписка на кінці твору, яка затратилась у „Поґодінськім" списку, але яку — на щастя — мав ще перед собою переписувач Краківського списку і переписав її польським письмом:*

„Ізволенієм Отца і є поспешенієм Сина і з совершенієм пресвятого і животворащого духа, повеленієм і всякім чтанієм благолюбезнаго Князя Стефана Четвертинского, поборніка і ревнітеля благоверия єдиния святиї кафтоліческія і Апостолскія Церкві, напісана сія кніга рекомия Лєтопісец, Руская Кроніка княженія Российского** в державє його мілості в благоспасенном градзє Животовє в лето од создания міра 7129, а од воплощенія Господа Бога і Спаса нашого Ісуса 1621, мєсєца марца дня 23. Прежде сего року приєхал в (Животов) Теофан Божею мілостію святого града Єрозоліма і всея Палестини Патриарха з Москви до Кійова, за панованя короля Єго мілості Польского Жиґмонта, юже третего, в Кієвє посвятіл Мітрополіта Иова Борецкого, і одєхал до козацкого мєста Тірехтемірова, боячи сє, аби од Ляхов нє бил послани в заточеніє, з Терехті(мі)рова одпровадзілі єго козакі запорскіє пржез землю Рускую до зємлі Молдавскоє, а гди проводілі Патриарху, теди Єго мілост князь Стефан Чевертинскі, яко благочестивий пан державца Животовскі з крестамі і вопровадзілі в замок Животовскі, в суботу мясопустную в року 1621, мєсаца февраля 3 дня. Третего дня по приєзде поблагославівши всю фамілію княжаті єго мілості Стефана Четвертинского, одєхал Патриарха, тамже честно одпровадзівши єго оддалі Волохом".

Цей врятований Краківським списком запис „Поґодінського" списку впроваджує нас до найбільш імпозантного моменту українського відродження ХУІ-ХУІІ ст., періоду націоналізації запорізьких козаків часів гетьмана і культурного діяча Петра Конашевича-Сагайдачного (помер 1622). Поза тим цей запис доказує, що у відновленні української православної єрархії брали участь не тільки козаки, але й найбільш авторитетний православний м а г н а т тих часів, „пресвітлих великих княжат российских потомок" — Степан князь Четвертинський (1577-1655), що займав тоді у системі польської адміністрації важливий пост воєводи брацлавського.

Але, що найважливіше, ми тут є свідками відродження історичної пам'яті пробудженого народу: позбавлені своєї єрархії діячі нашої Православної Церкви використовують переїзд єрусалимського патріярха Теофана (збирав милостиню у Східній Европі) на те, щоб відновити свою єрархію. Цю знамениту подію, в якій активну ролю як протектори взяли з одного боку представники нової провідної верстви — козаки, з другого ж представник старої княжої Руси, вшановується переписанням літопису, при чому ту копію переписують в резиденції кн. Четвертинського, у Животові брацлавського воєвідства (на Правобережжі) і дарують отому нащадкові турово - поліської лінії київських князів.

Тут маємо наглядну реалізацію ідеї національної єдности так, немов би вона відбулася за рецептою теоретиків нації. Пізніше ту ідею дуже влучно окреслив Тарас Шевченко, як єдність „живих, мертвих і ще не народжених". Тут мертвих репрезентує князь Четвертинський, а живих (як мілітарна сила) і ще не народжених (як політична верства) — козаки.

„Поґодінський" с п и с о к відзначається тим, що він переписаний дуже ясним, гарним почерком свого часу, і то людиною, яка добре вміла читати й розуміти тексти, писані староруською мовою. Але, не зважаючи на це, переписаний текст виказує, що оригінал, з якого відписувано той текст, знаходився в той час у великому безпорядку: сторінки не сходяться, з чого виходить, що переписувач не мав часу впорядкувати листки книги (мабуть, ті листки не були нумеровані), а мусів, очевидно, з нагоди приїзду патріярха якнайскоріше переписувати літопис. При якій нагоді листки книги - літопису переплуталися? На це питання постараємось відповісти при описі долі т. зв. „Хлєбніковського" списку.

(Далі буде)

* Для облегшення друку ми знов переписали отой текст новоукраїнським кириличним письмом.

** У кругах діячів нашого першого культурного відродження на початку ХУІІ ст. спрецизована „вищого типу" назва „Росія", „Російський" вживалася виключно у відношенні до України, очевидно тільки у святочних нагодах.

Б. Цимбалістий

ЯК ПРОТИДІЯТИ ЕРОЗІЇ НАШОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ?

У своєму листі до „Свободи" (ч. 16) д-р М. Д. звернув увагу на „повільну, але постійну ерозію" нашої „колись здорової громадської думки", на вплив осіб, які дивляться на тих, що жертвують на загальні наші цілі, як на „анахронічних", „не зовсім нормальних" людей, а у товариському житті „нудних". Кількома словами, але живо й правдиво, він описав рівень їхніх заінтересовань та зміст їх розмов („про вакаційні поїздки", „спорт", „новини про ближніх", „більш чи менш делікатні жарти, між ними й політичні", „бо чейже ми політична еміґрація").

Варто, однак, нагадати, що люди подібного типу всюди існували та існують. Творці великих світових релігій постійно перестерігали проти переоцінки матеріяльного коштом духового, закликали забувати про щоденні, дрібні клопоти і жити для вищих, „вічних" справ. Ані тверді Христові слова остороги всім невільникам багатства і вигід, ані апелі до людського сумління, ані приклади жертвенности та посвяти інших, ані висміювання скупарів і снобів світовою літературою не були і не є в стані викоренити людського егоїзму.. Є люди, які називають себе християнами, ходять щонеділі до церкви, але живуть так, ніби не беруть серйозно слів Христа, не вірять у вічність, у примат духового над матеріяльним, у потребу активного альтруїзму. Те саме стосується їхньої громадянської постави. У нас, зокрема, існує „традиція" втечі від ґромадянського зобов'язання у світ своїх приватницьких інтересів. Найбільш болючим є те, що така втеча відбувається тут, в Америці, де нема причини боятися активно виявляти свій патріотизм, і в часі, коли вся наша спільнота в Україні і на еміґрації так напружена в обороні проти загрози смерти.

Промовляти до сумління таких людей нема сенсу. Воно притупилось у товариській атмосфері кпинів і жартів. Вони втратили також розуміння вартости певних ідей у житті людини чи її служби певним вищим цілям. Пригадуються тут слова Івана Франка:

> Ті слова про обіцяний край
> Для їх слуху — це казка,
> М'ясо стад їх,
> і масло, і сир —
> Це найвищая ласка.
> („Мойсей")

Такі люди ніколи глибше не призадумуються над сенсом і ціллю свого і взагалі людського життя. Вони не ставлять собі питань, які могли б їх непокоїти і змушувати думати логічно до кінця. Яку ж логіку і глибину думки можна відкрити у заввазі однієї нашої лікарки, мовляв, складати пожертви на наші національні потреби це „зайва витрата тяжко запрацьованих грошей". А чи треба витрачати гроші на дорогі і часто шкідливі для здоров'я напої та їжу?

Якщо таких людей не змінити, що ж тоді лишається? На мою думку, їх треба ізолювати, іґнорувати і бойкотувати, якщо вони залежать від української клієнтелі. Нема чого боятися остракізму з їх боку, бо чи повинно нам залежати на опінії людей, яких нема за що шанувати. А на снобів і невільників своїх приватних вигід та грошей треба дивитися радше із співчуттям, бож їхнє життя порожнє, позбавлене нагод переживати духове піднесення, щастя і вдоволення з виконаного обов'язку, що їх переживають люди, які перемагають власний егоїзм і служать цілям вищим за них самих. Наприклад, жертводавці на гарвардський центр українознавчих студій вже місяцями живуть у стані духового піднесення й почуття гордости зі своєї участи у здійснюванні цього великого пляну.

А чи мають такі почуття оці „товарисько - розвагові гуртки", про які писав д-р М. Д.? Що тривале вони залишать по собі? Хто пам'ятатиме взагалі про їхнє існування? Можна передбачити, що навіть їхні багаті діти та внуки забудуть про своє походження і відцураються свого роду скоріше, як хто інший. Бо що триматиме їх при українстві, коли їм змалку не защеплено почуття духової пов'язаности зі своєю етнічною групою і своїм народом на рідних землях, коли не витвориться в них почуття громадянської відповідальности?

Замість боятися їх остракізму, треба радше самим ізолювати себе від них, щоб не заразитися їх прикладом (сам Христос був спокушуваний приманами „усіх багатств землі" і мусів проти них боротися) і творити окреме товариське життя, яке повинно бути цікавіше і повинно повніше задовольняти наші потреби. Це значить творити також власну громадську думку, думку людей духово споріднених. І це була б успішна протидія заразливим впливам наших скупих і самолюбних новобагатьків.

Постає питання: як таке нове і більш громадянсько-відповідальне с е р е довище створити? Думаємо, що дечого можна навчитися від американців. Відомо, що в них існує чимало більш чи менш ексклюзивних клюбів (Ротарі, Лайонс і п.), які ставлять собі завданням задовольняти товариські потреби своїх членів і одночасно служити громаді. Чи не пора подумати про можливості творення аналогічних клюбів і у нас?

Міра Гармаш

СКАНДИНАВСЬКІ ЕСКІЗИ

(4)

Місто це має університет, оперу, чотири театри, концертові залі, будинок для втікачів з Карелії, будинок для старших, прекрасний модерний, великий шпиталь, де лікування майже безплатне, катедру в новоромансьському стилі, плянетарій, акварій. Цікавий парк для дітей, де вони вивчають правила вуличного руху, бавлячись. Один з театрів надзвичайний тим, що дія відбувається під відкритим небом навколо, і в той час авдиторія, збудована на підвищенні в формі підкови, обертається. Цей театр унікальний.

В готелі ми одержали ключ з короною, та без числа. Христина робить дивну міну, мовляв, побачите. Зі здивуванням входимо в великий, прекрасний апартамент, хоч замовили кімнату з лазничкою. Довідуємось, що в ньому мешкали король та королева Норвеґії, маршал Маннергайм, а теж . . . Бібіков. Про останнього забуваємо, а з огляду на „присутність духа" Маннергайма запрошуємо на вечір до себе двох фінів: Христину та ще одного студента. По вечері в дуже гарному ресторані на високій вежі, верх якої поволі обертається, розкриваючи чудовий вид на всю околицю з містом, озерами, лісами, наші гості приходять. За склянкою шампану, піднісши тост за вільну Карелію, а вони за вільну Україну сердечно розмовляємо до ранку.

На прощання з Фінляндією їдемо до Турку (турку по-фінляндськи торг), давньої столиці країни над рікою Авроєю. Це місто нам більше подобається, як Гельсінки, воно якесь привітніше, ясніше. Може тому, що тут менше впливу „старшого брата", якого в Фінляндії так „люблять" і про його „культуру" мають такі ж поняття, як і ми. В Турку, що має коло 155 000 мешканців, є замок з XIII ст., музей мистецтв, університет. В 1875 році вогонь знищив велику частину міста. На щастя, уціліла 300-літня дільниця по другому боці ріки, де тепер музей, що складається з хаток шевця, кравця, ткача, годинникаря, пекарні, фризієрні, літографічної друкарні, будинку моряків. Оглянувши все це та повечерявши печенею з м'яса реніфера, що має питомий дичині посмак, сідаємо в порті на корабель „Воге", який за ніч нас перевезе до Стокгольму.

„Воге" старий і не такий гарний, великий та вигідний як „Allotar". Каюти менші, без лазничок, в вікно вривається солоний морський вітер, що дає приємний настрій. Пливемо мимо фінських островів, де населення говорить шведською мовою, яка є другою розговірною мовою Фінляндії. Колись, під шведським пануванням, ця мова була мовою освічених. Тепер нею говорить вже менший процент населення, головно тут на островах Балтицького моря, а на суходолі частина фінів та нащадків тих шведів, що поселились у Фінляндії між IX-XIII ст. Тому написи скрізь двомовні. Вгорі звичайно фінські, але коли 60% даної околиці говорить по-шведськи, навпаки.

Фінська мова належить не до індоевропейської, а до фіно - угрійської групи. Вона має довгі та короткі голосні та приголосні, дифтонґи, а наголос завжди на першому складі. Споріднена з мовою естонців.

Фіни, які прийшли з території між Волгою й Уралом, довго були під чужим пануванням, але в 1917 році заявивши: „Ми не шведи, ані москалі, то ж будьмо собою", визволились. Завзято боролися в 1940 році в Карелії та ще трохи витримавши були б її не втратили, а з нею єдиного порту, що не замерзає взимку, копальні міді та урану, які „старший брат", відомий своїм хазяйнуванням, скоро доведе до такого стану, що нікому з них користи не буде.

Врешті про назву „Фінляндія". Вона чужа. Свою батьківщину фіни називають Суомі, в їхній мові навіть нема звуку „ф". Дійсно іронія долі!

Не можна не відчувати до фінів симпатії за їхнє завзяття, бажання йти вперед, за те що роблять, що можуть для своєї убогої країни, доказуючи багато, хоч економічно виснажені „милим сусідом". Нам, українцям, треба б не одного повчитися у маленького несповна 5-мільйонового фінського народу!

ШВЕЦІЯ

Вранці видно на обрії вежі Швеції — Стокгольму. Припливши та залишивши речі в готелі, відразу їдемо на цілоденну туру по місті. Воно розкинулось на 14-ти островах, розлоге, ясне, чисте, з дуже широкими вулицями, повне зелені й парків, робить враження великої модерної метрополії, де старовинна культура побіч сучасних автострад та будівельних комплексів, хоч має тільки 1 мільйон мешканців. Стокгольм безперечно одно з найкращих міст світу.

В центрі на Содермальм імпозантним велетнем стоїть королівська палата, в якій понад 600 кімнат. Останнім королем, що тут мешкав, був Оскар II, теперішній король живе на „фармі", на краї міста, тому палату можна оглядати. В недалекій Ріддаргольмській церкві шведський пантеон — королівські поховання. Будинок ратуші збудованої в 1923 році з червоної цегли в новороманському стилі є гордістю мешканців Стокгольму, але й контроверсій, може тому, що відрізняється від решти будинків в місті, хоч всередині він надзвичайний. Тут чудові залі в різних стилях — консулів у вікінґському, кругла у французькому, синя, з колюмнами й портретами, всіх їх годі перерахувати й описати. Та найкраща з них — золота, уся виложена золотою мозаїкою, де гармонійно поєднується історична і новітня тематика з сучасним виконанням. В цій залі, що має орган з 10 тис. сопілок, відбуваються концерти, прийняття, церемонії, це тут вручають лавреатам нагороду Нобеля.

В 1628 році затонув недалеко місця, звідки відчалив, надзвичайний на ті часи, великий воєнний корабель „Ваза". Пролежав на морському дні понад 300 літ і щойно в 1961 році його віднайшли та витягли з води. Тепер відчищують і дуже поволі, щоб не знищити, висушують. Багато орнаментовий дереворізьбою, тяжкий нагорі, він був невідповідно збалястований, під раптовим подувом буревію, зробивши гострий закрут, перевернувся, а маючи відкриті під час своєї першої церемоніяльної плавби гарматні прорізи, куди ринула вода, пішов на дно.

На острові Лідінґо, біля будинку, де жив скульптор Карль Міллес, якого дійсне прізвище Андерсон, в городах на схилі гори з видом на залив, на терасах розміщені його скульптури. Тут і відома Божа Долоня, і Пеґас, і Посейдон, і Бог та Ангел-Музика, Йона з Китом, Европа та Бик, Індіянська голова — репліка монументу зі Ст. Пол, Мінн., копія фонтану Аґаніппе, виконаного для Метрополітального музею в Ню Йорку та багато інших. Майже всі ці скульптури з бронзи, цікаві, своєрідні, але без глибокої, оригінальної ідеї і тому не роблять такого глибокого враження, як Віґеляндові.

(Далі буде)

ДЕМОНСТРУЙМО ДІЛАМИ! ЗБЛИЖАЄТЬСЯ КІНЕЦЬ РОКУ І ЯКЩО ВИ ЩЕ НЕ СКЛАЛИ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ, ДО НАРОДНОГО ФОНДУ УККА, ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA, INC.
302-304 West 13th Street New York, N.Y. 10014

64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
— улаштовує —
в суботу, 16-го грудня 1972 року
у власній домівці
в Народнім Домі в Ню Йорку, Н. Й.
140-142 Друга Евеню, кім. ч. 31

**ВЕЧІР В ПОШАНУ
МИТРОПОЛИТА
АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО**

ПРОГРАМА:

1. Родовід Шептицьких.
2. „Митрополит Шептицький" — стаття Я. Токарскі.
3. Інтерв'ю з мистцем Михайлом Морозом про Школу Новаківського.

Початок о год. 5:30 веч.
ЗАПРОШУЄМО ЧЛЕНОК І ГРОМАДЯНСТВО.
УПРАВА ВІДДІЛУ

Об'єднання Мистців Українців в Америці
запрошує Українське Громадянство
на

**ВІДКРИТТЯ
ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ
сл. п. МИРОСЛАВА РАДИША**

Відкриття виставки відбудеться в неділю, 17-го грудня 1972 р. о год. 1-ій по пол. в Галерії Літ.-Мист. Клюбу при 149 2-га евеню в Ню Йорку, Н. Й.

Виставка відкрита в п'ятниці — 6-8 веч., та суботи і неділі — 1-8 веч.

Виставка триватиме до 24-го грудня ц. р. включно.

На виставці можна буде набути образи.
УПРАВА ОМУА

Крайова Пластова Старшина
повідомляє, що

**ВИСТАВКА ФОТОГРАФІЇ
з ЮВІЛЕЙНОЇ МІЖКРАЄВОЇ
ПЛАСТОВОЇ ЗУСТРІЧІ - 72**

продовжена
і її можна буде ще оглянути
**в суботу, 16 грудня, в год. від 5-ої до 8-ої веч.
і в неділю, 17 грудня, від год. 5-ої до 8-ої веч.**
Виставка відбувається
в ПЛАСТОВОМУ ДОМІ
при 144 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ
П'ятниця, 15-го грудня 1972 року

Чи треба нам у Ню Йорку Українського Музею?

ДИСКУСІЯ-ПАНЕЛЬ, в котрому приймають участь: ОКСАНА ГРАБОВИЧ, ЯРОСЛАВА ГЕРУЛЯК, АРКАДІЯ ОЛЕНСЬКА-ПЕТРИШИН, БОГДАН БОЙЧУК, Д-Р МИКОЛА КУЗЬМОВИЧ, Д-Р БОГДАН ЦИМБАЛІСТИЙ

Початок — год. 7:30 вечора

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАГО

(3)

Пристанок для 20.000

Мова про 20.000 і Український Народний Союз. Читач може припустити, що йдеться про „зелені", адже УНСоюз — це український народний мільйонер. Ні, тут мова про ще важливіше, ніж гроші — про людей.

Ми в будинку, через який по другій світовій війні пройшло (сплячи не раз густо на підлозі покотом) щонайменше 20.000 українців, переселенців із повоєнної Европи. Офіційна назва будинку — Дім Українського Народного Союзу в Чикаго при 845 Вестерн евеню, в районі найбільшої Української Околиці біля Чикаго евеню. Він є власністю багатьох місцевих Відділів УНСоюзу.

Після швидкого об'їзду декількох українських церков у неділю вранці 19 листопада, щоб хоч сказати „Отче наш" у освячених вірою, щастям і сльозами мурах, кореспондент „Свободи" „викрав час" у ОУВФронту, які спровадили його й на неділю, щоб відвідати Дім УНСоюзу (насправді, обов'язки й зустрічі так перепліталися, що годі було провести межу між чотирма днями).

Поблизу гомінкої Чикаго евеню Дім відділів УНС здається тихим, приємним захистком. Його придбали в 1942 році наступні Відділи УНС: 106-ий, 221, 379, 125-ий так зв. Жіночий, 22 і 131-ий ім. Митрополита Андрея Шептицького. До речі, всі відділи мають назви, не подаємо їх, як і не перечислюємо всіх 21 відділу в Чикаго з огляду на місце, хоча в тих назвах відбивається чи не вся історія України та прагнення й бажання української людини в Америці. Це помітне й у великій залі дому, прикрашеній українським і американським прапорами, портретами українських державних національних діячів, видатних письменників та ін. — і також портретами Джорджа Вашингтона й Абрагама Лінкольна. Серед портретів поруч бачимо і Є. Коновальця, і С. Петлюру, і С. Бандеру й інших — і всі під одним гарно інкрустованим хрестом. В домі є три залі, декілька канцелярій, велика бібліотека. Тут міститься Ліга Американців Українського Походження (Ліга та Відділи УНС і дбали про перевіз людей із Европи до ЗСА й давали їм тут, для десятків тисяч, тимчасовий притулок). До Ліги входять різні українські організації в Чикаго, (як члени Відділу УККА). Головою Ліги є відомий громадський діяч, голова дирекції цього дому, головний радний УНС д-р Тарас Шпікула, голова Відділу УККА при Лізі, інтелігентна, врівноважена людина, що окидає господарським оком рух у великій залі, де урядують секретарі багатьох відділів УНС і де щонеділі приходять сотні людей в союзових справах, платять свої вкладки тощо, так як ось і сьогодні.

За одним із багатьох столів урядує секретар 106 Відділу УНС спокійний і діловий мґр Володимир Ничай, який працює також у Лізі та у Філії УККА; часом у справах УНС заступає його П. Марчук. Приходять і відходять, полагодивши справи, люди, між ними чимало старших, є й діти, які з цікавістю розглядаються навколо, прислухаються до гомону української мови. В супроводі мґра В. Ничая і енергійного, при потребі — всюдисущого голови 106-го Відділу УНС Андрія Іванюка (15 років він керує цим успішним Відділом!) знайомимось з урядуючими секретарями й членами управ. Автор репортажу познайомився тут же із ветераном УНСоюзу, учасником 8 Конвенцій, власником багатьох нагород п. Михайлом Попілем, який вже 30 років провадить касу свого 106-го, рідного йому, Відділу! Такої вірности, послідовности й бажання працювати не легко де-інде знайти поза союзовою родиною. За іншими столами урядували тієї неділі: касир 221 Відділу інж. Василь Ґавдьо, секретар 379 Відділу сеньйор Михайло Семків і касир Федір Дейнеґа, секретар 125 Відділу П. Касіян і касирка п-і Стефанія Пеленська; згодом зайшли й інші урядовці. Коли виринали якісь проблеми, секретарі могли нашвидку проконсультуватися з Тарасом Шпікулою чи іншими колеґами праці.

На запитання, чи секретарі Відділів мають якісь особливі труднощі із збиранням вкладок, відповідь була одностайною — „ні": люди здисципліновані й обов'язкові, кожний розуміє важливість виконаного обов'язку супроти своєї установи, супроти Українського Народного Союзу, який був одним із перших творців українського Чикаго ще на початку цього століття.

В Грузії почалася „чистка" кадрів

Москва. — Публікована російською мовою в Грузії „Заря Востока" подала інформації про широко закроєну „чистку" партійних і державних кадрів Грузинської ССР, яку перепроваджує новопризначений грузинський партійний лідер Едуард А. Шеварднадзе. На зборах партійного активу у Тифлісі 21 листопада цей новопризначений лідер видвигнув цілий ряд закидів та обвинувачень в сторону членів партії, мовляв, партійний актив легковажно ставиться до своїх обов'язків, порушує партійну та робочу дисципліну, а зокрема толерує розвиток приватновласницьких тенденцій серед фермерів Грузії, які тягнуть великі зиски зі своїх приватних земельних ділянок, продаючи сільськогосподарські продукти в більших містах СССР, в тому у Москві. За словами Шеварднадзе, прибутки грузинських фермерів з присадибних ділянок перевищають прибутки з колгоспів, при чому продукція на цих ділянках набагато вища, як на колгоспній землі. Як відомо, Грузія завжди виявляла тенденцію до збереження власного стилю життя. Так було за Сталіна і це продовжується тепер. Загальнозобов'язуюча в усьому СССР партійна політика завжди знаходила свою специфічну інтерпретацію. Це стосується, наприклад, т. зв. культу Сталіна. Досі в Грузії зберігаються пам'ятники Сталінові і серед населення є живим культ Сталіна, який з походження був грузином. Попередній секретар Комуністичної партії Грузії В. П. Мзгванадзе, який займав це становище на протязі останніх 19 років, толерував цю грузинську відрубність. Новий секретар заповів далекойдучі зміни, заявляючи, що „ті товариші, які думають, що таких змін не буде, глибоко помиляються". Іншими словами, „чистка" в Грузії може прийняти справді широкі розміри.

ПОСАДНИК МІСТА КЕМДЕНУ БІЛЯ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ Джозеф Нерді повідомив, що те місто знаходиться на порозі фінансового банкрутства, якщо не одержить федеральної або стейтової допомоги. У такому ж стані перебуває й інше велике місто у стейті Ню Джерзі — Нюарк.

ТОВАРИСТВО ПРАВНИКІВ УКРАЇНЦІВ у ЗСА
повідомляє своє Членство, що
в неділю, 17-го грудня 1972 року
о год. 2:30 по пол.
у приміщенні Т-ва „САМОПОМІЧ" у Ню Йорку
98 Друга Авеню
— відбудуться —

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ТОВАРИСТВА ІЗ ЗВИЧАЙНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД

Якщо на означену годину не явиться статутом передбачена кількість членів, то Збори відкриються годину пізніше й повноправно рішатимуть при будьякому числі приявних членів.

Всіх українських правників до участи на Зборах запрошує УПРАВА

РАСОВА НЕНАВИСТЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— Вважати як дійсність, що люди тієї самої освіти і виховання гуртуються, приймаючи однаковий стиль життя. Тож білі не повинні ображати чорних, які снідають або випивають з білими колеґами. Ненависть білих не ґарантує проти виявів „гордости чорних".

— Муринські лідери мусять говорити голосніше і одвертіше про самонищівні аспекти сліпої ненависти і самовиключення. Наприклад, у Вашингтоні, де муринів зовсім мало в пожежних командах, урядовець - мурин, виступаючи в телевізійній програмі, заявляв: „Чорні діти також гинуть в пожежах. А гідність муринів понижується, коли вони відмовляються від громадянської відповідальности".

— Потрібно енерґійніших зусиль, щоб дати національним меншинам необхідний тренінґ, можливість поступу на місці роботи, статус, який вселяв би в меншинну молодь віру, що вона не лише належить до американського суспільства, але й є частиною його.

— І нарешті впливові та авторитетні особи мусять взяти на себе ризико і відповідальність за провід. Білий Дім, Конґрес, Пентаґон і лідери індустрії мусять ужити драстичних заходів, щоб фактами переконати етнічні меншини, що вони направду осягнули рівний статус в суспільстві, в якому людей трактують як людей, а не як осіб приналежних до тієї чи іншої раси, осіб того чи іншого національного походження.

В ПАМ'ЯТЬ НАШОЇ НЕЗАБУТНЬОЇ
ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

БЛ. П.

ЛІДІЇ ПОСТОЛЮК

відправиться

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА
дня 15 грудня 1972 р., год. 7:30 рано
в Українській Католицькій Церкві
св. ап. Петра і Павла
в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

За спокій Душі Покійної, просять про молитви:

ПЕТРО — муж
доня: ІРЕНА з мужем ЮРІЄМ ПОТОЧНЯК
з дітьми: АНТОНІЄМ і ЛІДОЮ

Замість квітів на могилу
св. п.
Архиєпископа ГЕНАДІЯ ШИПРИКЕВИЧА
зложили на потреби Наукового Товариства
ім. Шевченка Сарселі, Франція
100.00 долярів
Ірина і Анатолій ВАСИНЧУКИ

Замість квітів на свіжу могилу в Торонті, Канада,
бл. п. ІВАНКИ ГУТА з дому БАТЮК
пересилають на Фонд Українських Студій Університету Гарвард:

Валя МЕДВЕЦЬКА, Денвер, Кольорадо 10.00 дол.
і Ольга КУЗІВ, Вайдотте, Мічіган 10.00 дол.

ПОДЯКА

В дні 5-го травня 1972 року з волі Всевишнього ненадійно відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча Мама, Бабуня, Прабабуня та Сестра

бл. п. Теодозія з Брошнівських Стоцька

Похорони відбулися 8-го травня 1972 р. на Українському Католицькому Кладовищі св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Цією дорогою родина складає сердечну подяку Високопреподобному і Всечеснішому Духовенству: Митроп. радникові о. П. Джулинському, о. пароховi М. Бутринському та о. І. Кротецеві за похоронні відправи та відпровадження Покійної на місце Вічного Спочинку, Церковному Хорові під дир. проф. Р. Андрушкова за гарні похоронні співи та інж. Голяшеві за прощальні слова, рівнож всім Приятелям і Знайомим, що в тих тяжких хвилинах нашого смутку прийшли нам з висловами співчуття та розради, що не жаліли часу прибути, щоб віддати Покійній послідне прощання.

Всім нашим Близьким, що зложили свої пожертви на Служби Божі, Будівельний Фонд та добродійні цілі, як рівнож квіти — наша сердечна подяка.

Особлива подяка д-рові Фаріонові за співчутливу першу поміч родині в перших годинах горя, д-рові В. Кіналеві з Йонкерс, Н. Й., за мин. лікування та Кардинальську Службу Божу та інж. О. Шарунам з Родиною за їхній труд та посвяту.

Похоронному заведенню Музика і Син за взірцеве переведення похоронів і Всім Промовцям під час поминок сердечне Спаси Біг.

Грудень 1972. РОДИНА

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ
Доповідь ЮРІЯ ШЕВЕЛЬОВА:
„Два епізоди українсько-чужинецьких контактів"
Конференція відбудеться
в суботу, 16-го грудня 1972 року о 4-ій год. дня
у ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ АКАДЕМІЇ: 206 Вест 100 вул., НЮ ЙОРК

**В суботу, дня 16-го грудня 1972 р. о год. 2:30 по пол.
в Пластовому Домі, при 144 Друга Авеню в Ню Йорку**

ПЛАСТОВЕ НОВАЦТВО під проводом своїх ВИХОВНИКІВ
відіграє дитячу сценку

В НІЧ СВЯТОГО МИКОЛАЯ

В ТОЙ ЧАС ДО ПЛАСТОВОГО ДОМУ ЗАГОСТИТЬ СВ. ОТЕЦЬ МИКОЛАЙ І ОБДАРУЄ ЧЕМНИХ ДІТЕЙ ДАРУНКАМИ.

Небесна канцелярія відкрита від год. 10-ої рано до 2-ої по пол.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ в НЮ ЙОРКУ

В глибокому смутку ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в неділю, 10-го грудня 1972 року спочила в Бозі, після короткої і тяжкої недуги на 70-му році трудолюбивого життя наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

**ДОМКА СТАРЖЕВСЬКА
ТАРАСЮК**

вдова по бл. п. ОМЕЛЯНОВІ

Покійна походила зі села Заболоття, пов. Ковель, Україна.

ПАРАСТАС відправиться в середу, 13-го грудня ц. р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gagliardi Kain Colonial Home, State & Washington Sts, Perth Amboy, N.J.

ПОХОРОН — у четвер, 14-го грудня 1972 р. о год. 8-ій ранку, з того ж похоронного заведення до Української Православної Церкви св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., а відтак на парафіяльний цвинтар.

Горем прибиті:

сини: ТРОХИМ, ГРИГОРІЙ і ВАСИЛЬ з родинами
донька — СОФІЯ ГАНИЧ з родиною
і близька і дальша Родина в Америці й Україні

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

3-го ЛЮТОГО 1973

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДЕБЮТАНТОК на ТРАДИЦІЙНИХ ВЕЧЕРНИЦЯХ **„ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"**

Зголошення ВП. Дебютанток приймає
до 10-го січня 1973 року
Mrs. IVANNA HANKEVYCH
95 Beverly Road, Yonkers, N.Y. 10710
Тел.: (914) GR 6-9227

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ ТА КУЛЬТУРНО-ВИДАВНИЧІ СПРАВИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нізовано в тому часі минулого року. Тим не менше цими новими членами не покрито всіх втрат, але є вигляди на те, що посилена організаційна кампанія в листопаді та, зокрема тепер, в грудні, вирівняє втрати та дасть ще деяку надвишку в загальному стані членства. Звітодавець в дальшому подав статистичні дані організаційного стану в поодиноких областях, вказуючи на їх відсоткове виконання призначеної для них організаційної квоти. Назвав найбільш успішні в організаційній кампанії Округи, Відділи та організаторів, звітував про перший з'їзд голів Округ УНС на Союзівці та про організаційний „Тиждень УНС" в Детройті, що хоча не дав сподіваного організаційного успіху, то на думку звітодавця був корисним експериментом. Свій звіт закінчив д-р Я. Падох загальним оглядом його організаційної і секретарської діяльности і вкінці запропонував організаційний плян на наступний 1973-ій рік, кінцеву мету якого встановлено на 6.000 нових членів. Над звітом д-ра Я. Падоха і, зокрема, над запропонованим ним пляном організаційної праці в 1973-му році, що буде ювілейним роком 80-ліття „Свободи", офіціяльного органу УНСоюзу, і попереджатиме такий же ювілей 80-ліття УНС в 1974-му році, в якому має відбутися чергова конвенція УНСоюзу, відбулася довша дискусія.

Звіт Володимира Сохана

Заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, звітуючи за керований ним рекордовий відділ за два останні місяці, ствердив, що в жовтні членство УНСоюзу збільшилося на 136 членів, а в листопаді на 62 членів, після того, як здобутки 448 нових членів у жовтні та 436 нових членів у листопаді покрили втрати внаслідок суспенз, передчасних грошових зворотів, виплат грамот кляс Е-20 та Р-20 і смертних випадків. Також в активному членстві відмічено за ці два місяці прибуток 13 членів начисто в жовтні та 25 членів у листопаді. З кінцем листопада 1972 р. нараховував УНСоюз рівно 88.000 всього членства, а 70.831 активного членства, все ще виказуючи в підсумках руху членства за 11 місяців 1972 року втрати 366 членів у загальному числі членів та 1,049 в активному членстві. В членській кампанії, за даними звітодавця, приєднано в одинадцяти місяцях 1972 року 3,690 нових членів, в тому 1,027 членів деп. молоді, 2,074 в деп. дорослих та 589 грамот акцидентового взбезпечення. В числі нових членів деп. молоді за цей час було 255 виграних грамот на союзових імпрезах із однорічними заплаченими вкладками. В дні нарад Екзекутиви до Головної Канцелярії вже було вплинуло 95 аплікацій нових членів на грудень.

Аналізуючи числа втрат за 11 місяців 1972 р., В. Сохан звернув увагу на зменшені втрати в порівнянні з 1971 роком в суспендуваннях, передчасних виплатах грошових зворотів, а особливо значно менші втрати в числах виплачених грамот, що дає вигляди на збільшення чистого прибутку в числах активного і загального членства в цьому та черговому році. Для посилення членської кампанії В. Сохан подавав постійні вістки про надсилані аплікації нових членів по декілька разів на місяць до кінця листопада і започаткував такі ж вістки на першій сторінці „Свободи" що два-три дні в грудні, продовжуючи так званий „кавнт давн" запляннованого числа 700 нових членів за цей останній місяць року. В. Сохан поінформував, що з грудневими виказами та рахунками висилає рекордовий відділ друки на склади нових урядів Відділів, які мають, згідно з постановами статуту, бути вибрані по Відділах не пізніше, як до кінця березня 1973 року, як теж пляновану висилку пригадок секретарям Відділів та організаторам про реченець 29 го грудня для надсилання розрахунків і аплікацій нових членів. Такі ж пригадки для союзових працівників і членства будуть теж поміщені кількакратно на сторінках „Свободи" та „Українського Тижневика". Вкінці звітодавець поінформував про підготовку до виплати дивіденди в наступному році, праці над річними замкненнями та звітами для забезпеченевих властей і про заходи відносно впровадження нових машин для дальшої механізації праці в Головній Канцелярії.

Звіт проф. Івана Телюка

Заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, не працюючи в головній канцелярії УНСоюзу, звітував за свою організаційну і репрезентаційну активність головно в своєму районі. Репрезентував УНС на відзначенні 35-річчя священства всч. о. Богдана Смика в Ютиці, був на 10-му з'їзді УНДС, разом з іншими екзекутивними урядовцями репрезентував УНС на відзначенні 60-річчя „Провидіння" у Філядельфії та інше. В організаційних справах був у зв'язку з відділовими секретарями, зокрема відвідав Вилимантик і Ансонію, був у контакті з новим обласним організатором д-ром М. Снігуровичем та сам зорганізував у цьому році вже 23 нові члени, сподіючись збільшити цей успіх ще на дальших десять нових членів в грудні. Загальними заввагами і рекомендаціями щодо стану і розвитку УНСоюзу в поодиноких ділянках його активности закінчив проф. Іван Телюк свій звіт.

Звіт пані Марії Душник

Заступниця гол. предсідника пані Марія Душник, яка — подібно як і проф. Іван Телюк — не працює в головній канцелярії УНСоюзу, дала насамперед загальний огляд участи жінок в організаційній та інших ділянках праці УНСоюзу, називаючи зокрема головну радну пані Анну Гарас, яка в цьому році вже зорганізувала 52 нові члени, секретарку 25-ого Відділу пані Квітку Стецюк (39 нових членів), секретарку 22-го Відділу пані Галину Олек (24 нові члени), секретарку 112-го Відділу пані Марію Капраль (20 нових членів) та секретарку 94-го Відділу пані Любу Басько, яка зорганізувала вже 18 нових членів. Пані Душник в дальшому звітувала про очолювану нею акцію Жіночої Комісії УНС в справі побудови пам'ятника Лесі Українці на Союзівці та про збірку фондів на ту ціль та закінчила свій звіт загальним оглядом своєї власної організаційної і репрезентаційної активности.

Звіт сенатора Павла Юзика

Заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик ствердив, що вже листопад дав кращі організаційні успіхи УНС в Канаді і він сподіється, що ще кращий в цьому відношенні буде грудень. У звітовому часі створено в Торонті новий (442-ий) Відділ УНС. Звітодавець — наскільки дозволяв йому час та його державно-законодавчі обов'язки, був у зв'язку з іншими членами Головного Уряду УНС у Канаді, зокрема головою Головної Ради УНС та обласним організатором Василем Дідюком, як і секретарями поодиноких Відділів. Практика доказує, що добре підготована праця дає добрі успіхи. Мавши це на думці, на лютий наступного року заплянновано в Саскатуні збори секретарів Відділів УНС західних провінцій Канади з нагоди конференції КУК, яка там на той час заплянована. Давши загальний огляд стану і розвитку УНС в Канаді, сенатор Юзик ще поінформував про нову ситуацію, яка витворилася в Канаді після виборчої перемоги консерватистів та яка виразно сприяє рухові багатокультурности, що не залишиться без деякого впливу і на подібні течії в З'єдинених Стейтах. Свій звіт закінчив сенатор Юзик інформацією про його активність, як голови Комітету Оборони Людських Прав при СКВУ у постійній співпраці з очолюваним колишнім прем'єром Канади Джоном Діфенбейкером Міжнародним Комітетом Оборони Людських Прав.

Підсумки і висновки Головного Предсідника

Головний предсідник Иосип Лисогір у своєму звіті дав загальні підсумки розвитку та стану УНСоюзу в поодиноких ділянках його активности та відповідні висновки з цього. Щодо фінансів та інвестицій, звітодавець уважає, що вони є в доброму стані, але не добру тенденцію виявляє факт, що в цьому році вплини із членських вкладок уже дещо менші, як були в попередньому році. Цей розвиток можна направити тільки збільшеною організаційною продуктивністю, бо від цього також залежить уся інша активність УНСоюзу. Все ж таки є добрі вигляди на те, що загальне майно УНСоюзу в цьому році збільшиться на ще один мільйон долярів.

Організаційна праця в останніх двох місяцях дала вже дещо кращі успіхи, але звітодавець вважає, що та праця ще не є задовільна, не є своєчасно і в подробицях плянована, як це виказують з'їзд голів Округ на Союзівці та „Тиждень УНС" в Детройті. Рекомендує ряд поліпшень.

Адміністрація „Свободи" своїми прибутками і видатками вдержує приблизно минулорічний баланс, але були також деякі поліпшення, зокрема в прибутках із оголошень, на що міг вплинути виборчий рік.

Адміністрування Союзівки в цьому році вже виказує деяку надвишку в готівкових прибутках над готівковими видатками, хоча в загальному ці прибутки і видатки дещо менші в порівнянні з попереднім роком. Також у новому вакаційному сезоні в наступному році на Союзівці відбудуться табори для дітвори та курси українознавства для молоді. Табір для дівчаток триватиме від 23-го до 14-го липня, для хлопців від 15-го липня до 4-го серпня, а курси українознавства від 5-го до 29-го серпня.

Про стан будови нових приміщень УНСоюзу інформував уже архітект інж. Ю. Ястремський, тому звітодавець обмежився до загальних завваг про спосіб фінансування цієї будови та зупинився довше над можливостями винайму приміщень багатьом зацікавленим.

Звіт А. Драгана

Ред. А. Драган коротко поінформував Екзекутиву про стан і проблеми видавничого відділу. Звернув увагу на необхідність повнішої пресово-інформаційної обслуги членів УНС і громади, на продовжуванні у „Свободі" „хрестоносні походи" для здійснення Гарвардського Центру Українських Студій та в інших добрих цілях. Альманах УНС і „Свободи" на 1973-ій рік уже надрукований та присвячений зокрема 100-річчю НТШ, 40-річчю великого голоду в Україні та 80-літтю „Свободи". Висилка цього календаря всім передплатникам „Свободи" почнеться вже 19-го грудня ц.р. А. Драган закінчив свій звіт ще коротким оглядом видавничих плянів на наступний рік.

Рішення і ухвали

Над усіми звітами відбулися дебати і в їх результаті винесено цілий ряд рішень. Головний предсідник інформував про заходи замовлення приміщень на чергову конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться від 20 до 25-го травня 1974-го року у Філядельфії. Рішено відбути річні наради Головного Уряду УНС на Союзівці в тижні від 21-го травня 1973-го року. Винесено ряд інших рішень в організаційних та інвестиційних справах і гол. предсідник И. Лисогір закрив наради пізно ввечері.

Проф. д-р Зенон Мельник, визначний український економіст та фінансист

У вересні ц.р., на 44-ому році життя, промовано проф. д-ра Зенона Л. Мельника на голову департаменту фінансів Синсинатського університету, одного з визначніших університетів ЗСА. Проф. перебрав провід та повну відповідальність над п'ятьма звичайними професорами, чотирма надзвичайними професорами, одним доцентом, трьома інструкторами, трьома асистентами-дослідниками, тобто, включно з собою, разом 17 особами. Ця подивугідна й небуденна промоція молодого вченого припала йому лише завдяки його інтенсивній та наполегливій праці в галузі фінансів та економії, в тому й української. Осягнув д-р Мельник цей найвищий щабель американської науки, не зважаючи на сильну конкуренцію та іноді несприятливі умовини для українця на чужині. Оскільки мені відомо, він є не тільки одним з дуже небагатьох спеціялістів у ділянці фінансів серед українців, але й, мабуть, в академічному зайнятті єдиний фінансист з рангою повного професора, а це певно єдиний голова університетського департаменту фінансів на американському континенті.

Ціллю моєї статті є не тільки вшанувати проф. Мельника за його успіхи, але, що важливіше, вказати нашим молодим адептам науки, що завзятою працею над собою багато можна осягнути не тільки для себе самого, але й для свого народу. Крім цього, на мою думку, потрібно подати нашому суспільству до відома, що українські молоді науковці працюють інтенсивно на прославу України не тільки в ділянках мовознавства, але й у таких, як політична економія чи фінанси — і то з не меншими успіхами.

Студії з економії почав проф. д-р З. Мельник в 1947-1950 рр. в Українському Технічно-Господарському Інституті (УТГІ) в Німеччині. В УТГІ (Регенсбург потім Новий Ульм і Мюнхен) вислухав він повних 6 семестрів, які дали йому тривкі підстави до дальших студій. До ЗСА приїхав він у квітні 1950 року. Тут одружився з Оксаною Мушинською. П-во Мельники мають трьох синів — Ореста (14 р.), Ігоря (11 р.) та Нестора (6 р.). Зараз таки до року після свого приїзду в Америку як стипендист з повною платою за навчання, одержав він в 1951 році науковий ступень бакалавра при Форт Гейс Кензас Стейт Коледжі, в стейті Кензас, з ділянки політичної економії. У тому ж році його номіновано Мічиґенським університетом в Енн Арборі, як „вченого університету" і він дістав стипендію з повною оплатою за навчання для студій на ступень магістра, цим разом у ділянках банківництва й фінансів. І так уже в 1953 році дістає ступень магістра.

В роках 1953-1957 перериває студії і приймає посаду аналітика фінансів і коштів у таких визначних компаніях, як Форд, Феррі Морз Сід Ко. й ін. Та це була тільки хвилева передишка у житті проф. Мельника, подиктована тим, щоб набрати практичного знання до дальших студій. Його більше цікавило життя академіка-науковця. Тому й вступає він на Мічіґенський Стейтовий університет у Ленсінґу, щоб завершити студії ступенем доктора з ділянок фінансів, економічної теорії й ринків. За надзвичайні успіхи в науці, на 1959-61 роки дістає стипендію Форда, що в ті часи було надзвичайним досягненням, якого тільки одиниці могли добитися. У 1961 році мґр З. Мельник завершує свої студії докторатом.

Хоча й віддалений від українських центрів, усе ж протягом усього часу наукової кар'єри не залишається осторонь від українського життя. Навпаки, його завжди інтересує українська проблематика. Будучи ще студентом живо цікавиться українським студентським життям і стає членом редколегії українського студентського журналу „Фенікс". Уже тоді, як і пізніше, коли він став професором, виголошує ряд наукових доповідей у таких українських середовищах як УВАН, НТШ, Т-во Інженерів, Український Технічний Інститут „Ню Йорк) і т.п. Він належить теж до тих вийнятових українців, які мали відвагу вибрати за докторську дисертацію українську тему: Soviet Capital Formation: Ukraine, 1928/29-1932. Цю працю УВУ видав книжкою у 1965 році. У цій поважній книзі проф. Мельник емпіричною і статистичною методами доказує економічну експлуатацію України Москвою. Цією працею проф. Мельник здобув собі перманентне місце в історії української економічної думки. Зрозуміла її вагу й Москва, яка наказала в „Економіці Радянської України" (грудень, 1971 р.) очорнити нашого вченого такими епітетами, як „буржуазний націоналіст, викинутий за кордон . . . (який) доказує „економічну експлуатацію України" і т.п.

За цей короткий час науковий доробок проф. Мельника нараховує 5 книжок: Cases in Business Finance, Irwin, 1971; Theory of Managerial Finance: Selected Readings, Allyn & Bacon, 1967; Soviet Capital Formation: Ukraine, Ukrainian Free University Press, 1965; Business Finance, Text & Cases, Irwin, 1973; The Soviet Economy in Regional Perspective, with V. Bandera, Praeger, 1972; 21-ну статтю, 14 наукових викладів для різних американських професійних товариств, на яких не один раз проф. Мельник мав нагоду зазначити своє українське походження. Крім того він є співредактором поважного американського журналу Financial Management, який видає американське Товариство Фінансового Управління, референтом для журналу Decision Sciences і членом ради директорів Середньо-Американського Фінансового Товариства. Він також є членом багатьох комітетів при своєму університеті та членом таких визначних наукових товариств, як: Американське Товариство Фінансистів, Американське Товариство Фінансового Управління, УВАН в ЗСА, Середньо-Американського Т-ва Фінанситів та ін. 15-го травня 1969 року на пропозицію Деканату Економічного факультету УТГІ, Професорська Рада УТГІ назначила д-ра Мельника на становище професора фінансової науки при катедрі політичної економії тієї української наукової установи. Крім нашого УВАН, є він членом Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів.

Проф. д-р Зенон Мельник зараховується сьогодні до одних із важливіших українських політичних економістів та фінансистів.

Проф. д-р Л. Коваль,
надзв. проф. економії

В Польщі зрівняно в правах партійний апарат з державними службовиками

На початку жовтня польська Державна Рада схвалила декрет, на основі якого зрівняно в правах членів партійного апарату з державними службовцями, встановляючи п'ять груп службових пенсійних категорій. Цей декрет був без ніякої дискусії затверджений соймом 19-го жовтня і став зобов'язуючим законом. Новий закон має особливе значення, як це правильно відзначує „Нови дзєннік" з 6 грудня, називаючи його „поґвалтуванням конституції". Справа в тому, що досі в Польщі перестерігано відокремлення держави від партії, а теперішній генеральний секретар Е. Ґєрек навіть публічно заявляв, що компартія „не є урядом" і не плянує узурпувати собі урядових прав. Новий закон передбачає зрівнання, наприклад, генерального секретаря партії з головою Державної Ради та з головою Ради Міністрів. Члени політбюра партії зрівнані в правах з маршалком Сойму, віцепрем'єрами і віце-президентом Державної Ради, а заступники членів політбюро, члени секретаріяту Польської З'єднаної Робітничої Партії (офіційна назва польської компартії) зрівнані з міністрами, членами Державної Ради, з головою Польської Академії Наук, головою Найвищого Суду та віцемаршалками Сойму. Таке зрівнання є також на поземі польських воєвідств і воєвідських партійних комітетів. Згідно з законом, членам партійного апарату на згаданих становищах прислуговують відповідні платні, а також пенсії. Кошти утримання партійного апарату будуть покриватися з державної каси. „Нови дзєннік" пише, що „такого декрету з державними привілеями для партійних диґнітарів не було навіть за сталінських часів, ні за самовладчого володіння Ґомулки. Запровадив їх щойно Ґєрик, який перед двома роками кинув гасло „оновлення" публічного життя в Польщі.

ТАРЗАН, Ч. 6856. Приводять харцизників на допити

„Момбуззі надто культурне, щоб так настрашити харцизників, щоб так дошкулити їм, щоб вони сказали все, що знають, — перестеріг Тарзана, замаскований вождь Улі. „Радше я зроблю так, щоб вони заговорили, заки відішлемо їх до генерала Ітса. Я знаю, як це зробити!"

Прикро мені, вожде Міті, що мої перші відвідини у тебе не стануть нагодою для приємности, але коли вождь Улі спонукає тих харцизників сказати нам прізвище свого головного терориста, для якого вони працюють, і де ми можемо знайти його, то це буде добрий день для Африки!

Прізвища мужів, яких ми ніколи не бачимо, часто нам відомі — нам сказано, що ти, Тарзане, і головний вождь з країни булів Улі це мужі мира і мудрости! Ми урурці поможемо вам!